

αυτά φθάνουν για τρεις πυροβολαρχίες του στρατού, που είναι τσίτσιδος και δεν έχει τουφέκι. Αν χρειασθούν κι άλλα, δίνουμε κι απ' την τσέπη μας. Η ψυχή μας δε βαστά σε τέτοιο εξευτελισμό, δεν βαστά την κατάρρα έλοκλήρου του έθνους που θα παρακολουθή κάθε βήμά μας στραβά. ...»

«Ηθέλα έτσι να σκέπτονταν οι βουλευταί μας και τότε πολλά καλά θα βλέπαμε. Διότι για να φθάσουν σαυτή την σκέψη πολύ σκουριά πρέπει να ρίξουν από πάνω τους. Δεν θέλω να μου ποθνε πώς ζητώ παράλογα πράματα, όπως δηλ. χρηματική θυσία. Έκείνοι που ξεδεύουν είκοσι και τριάντα και περισσότερες χιλιάδες για τις εκλογές, έχουν νομίζω και κάτι τι για το έθνος. Έπειτα δεν λογαριάζετε την μεγάλην ωφέλεια απ' τον έξω Έλληνισμό, όταν δὴ μιὰ τέτοια πράξη των πατέρων του έθνους; Ποσοί τώρα έχουν το χέρι τους στην τσέπη και φοβούνται να το βγάλουν γιατί λένε—και δεν τους άδικώ—δι δεν έχουν εμπιστοσύνη να δώσουν ;

Αυτά, φίλε Νουμά, είχα να σε γράψω και να ελαφρώσω το βάρος που πατεί στην καρδιά μου. Γιατί όταν έμαθα πώς θα συγκληθή και πάλι Σύνοδος έσχημάτισα την πεποίθηση ότι οι βουλευταί γύραν νέον τρόπο, πιδ τεχνικό, να γυμνώνουν το κράτος και εβθε ο Θεός να με βγάλη άπατημένο...

Πόλη, Απρίλης του 1904.

ΕΝΑΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ
Φίλος του «Νουμά»

ΑΝΕΜΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Κί' αν μου σφίγγει ο πόνος την καρδιά κι' η λύπη άχόρταγα μου κρυφотρώει τα στήθια κι' αν άγρυπνος με κλάψες κι' αναστενάγματα περνά πάντα της βραδιάς το μάκρεμα, κι' αν σκάνω, κι' αν ζω πνιμένος στην άπολπισιά και στο βαθύ σκοτάδι, κι' αν... ξεψυχώ... σύ, ποῦ το ξέρεις ;

Έγώ, εγώ πεθαίνω, εγώ σβύνω και λυώνω μέρα τη μέρα.

Το φῶς του ήλιου το λαμπερό με θαμπώνει και το φέβγω' του θλιμμένου φεγγαριού η άχνάδα μ' αλαφρόνει και το βαθύ πολύ βαθύ σκοτάδι μ' ανασταίνει. Σαν το σύννεφο σκεπάζη, πυκνός και πλατύ, τον ξάστερο ούρανο και σκοτεινιάση η γῆς, τα πουλάκια φτερουγίζουν φοβισμένα στις φωλιές, τους και χλωμαίνει ο κάμπος γύρα' στη μπόρα όλα δειλιάζουν και πᾶ να κρυφτούνε, μα εγώ στέκουμαι να βραχώ' μ' άρέσει να τρώγω τις μπόρες και τις φουρτούνες, έτσι άπροστάτευτα στην έρημιά. Στην άνοιασά' αφτή βρισκόω τη χαρά μου κ' αιστάνουμαι τη μεγαλύτερη εὔτυχια.

Το καρδάκι με μπουνάτσ' άρμενίζει κοντά στο χαλικοστρωμένο ακρογιάλι. Λέν πώς είναι είν' όμορφο να κοιτῆς τα μικρά κυματάκια που σπάνε στις μπάντες του γλυκά κι' άπαλά, και πώς είναι μεθυστικό ναούρισμα να ξαπλώνεσαι κάτ' απ' τη μαίστρα και το δροσερό άγεράκι της στεριάς να σ' ανεμίζει τα μαλλάκια σου χαδεφτά, χαδεφτά.

Έγώ θέλω νύμαι κουκουλομένος μέσ' την καμπίνα και να κοιμούμαι.

Έκει χάμου στα πόδια σου κατι σπαράζει, ξεψυχά—γυρίζεις τα μάτια σου και φέβγεις, βάνεις στο νοῦ σου χαρῆς και γέλια, μὴν τύχη και λυπηθῆς.

Κακόμοιρο κορμί ! Θάποθάνης και σύ μιὰ μέρα έτσι άξάφνα θα σε σκεπάζη η αιώνια μαβρίλα που δε σβύνει ποτέ, η μαβρίλα η άπεραγτη που μέσα της, χωρίς να φανῆ, σκροπιᾶ και διαλύεται κι' η φωτεινότερη λάμψη.

Συλλοίδου το ! Το σκοτάδι, ποῦ τόσο φοβάσαι

τόρα και ξέρεις, σε άγκαλιάσει απ' τη μέρα κείνη και θα ξήσες μέσα σ' αφτό αφανισμένο κ' άγνωριστο. Σε λυπιούμαι που θα χαθῆς άδικῶς στο μεγάλο σύννεφο που πάντα σε φοβίζει.

Γιατί να μη πλανῆς ποτέ το λογισμό σου ως εκεί ;

Γιατί να κλωσῆς και να σπρώχνης με το χρυσό σου πιδαράκι την Άλήθεια ; Θεῶς πάντα να ζῆς έτσι, άνοιαστα κι' άσυλλοίστα ; .. σε θάβει ; σε φοβίζει ; .. σῶχασε... μὴ... μὴ χλωμαίνεις...

Μά πρέπει να φύγης γρήγορα απ' τον κόσμο, το θέλω σαν όχτρος—ποιός φίλος ζητᾶ το θάνατο ; κι' όμως είμαι φίλος, φίλος που ζω στον άέρα ψηλά και δε μιλά ποτέ με το κορμί μου. Τ' άφησα' είναι τώρα κάμπος καιρός το ξέρεις δά ! πάντα μπόδιο μου ἦτανε στις ιδέες μου και στα όνειρά μου.

Θέλω λοιπό να ποθάνης σύντομα... σε φαντάζουμαι ένα δροσολουμένο ξανθό άγεράκι που θα σε χαίρουμαι στην έρημιά μονάχος. «Ωχ ! Όλπιδα μου ! ο Θεός μου θα σε στελή κοντά μου μιὰ μέρα να με δροσίσης που καίγουμαι και τότε θα σ' έχω δική μου.

Ναι θα καίγουμαι και σύ, Δροσοῦλα μου, θάρρης να με δροσίσης που θάσαι άέρηνη και δροσερή όπως πάντα σ' άντιρέβουμαι.

ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤ' ΑΠ' ΤΗΝ ΚΟΥΤΑΛΗ

ΣΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ *

«Ο τρόπος αυτός—μᾶς λέγει—έάν δεν μᾶς δίδει το όριστικόν πρότυπον της έθνικής μας γλώσσης φανερώνει όμως την φυσικήν μέθοδον κατά την οποίαν τείνει να διαμορφωθῆ αυτομάτως (!!!) η γλώσσα εις ένιασιν όργανον όλων των ειδῶν του λόγου και του αισθητικού και του έπιστημονικού.»

Έδῶ άρχίζει να κυκλοφορεί έντός του έρεθνητικού όφαρακίου το ύγρον πυρ της έμπνεύσεως και σε λίγο μ' όλο το αυθόρμητον χυμίζει προς το άγκίστριον. «Δεν είμπορώ όμως ν' άποκρύψω ότι δια την αισθησιν μου το τεμάχιον αυτό που άντέγραφα παραπάνω, όπως όλη η άριστοτεχνική μετάφρασις του «Άμλέτου» από τον Πολυδαν, είναι από τα ζωντανότερα, άρμονικώτερα και φυσικώτερα πρότυπα της γλώσσης αυτής, η οποία τείνει να κατασταθῆ η ένιαία γλώσσα του έθνους, επί της οποίας θα συναντηθῆ μιάν ήμέραν όριστικῶς ο γραπτός λόγος του καλλιτέχνου, του σοφοῦ και του έπιστήμονος. Π. Ν.»

Το τεμάχιον αυτό το όρεχτικό και μουσικομωρδάτο που έκανε τον ψαρά να κρεμαστῆ όριστικῶς από τ' άγγίστρι του, να το:

«Νά είναι τις η να μην είναι, ίδου το ζήτημα
«Αν θέλη ευγένεια της ψυχῆς όλα να στέργη
Τὰ πικρά βέβη που άκοντίζει τύχη άχρεία
«Η σ' ένα πέλαγος κακῶν άρματομένους
«Αντίστασιν να κάμης και να παύσης» όλα.

Θάνατος—ύπνος—τίποτε άλλο και αν είπούμε
Πῶς μ' έναν ύπνον παύει ο πόνος της καρδιάς
Και οι τόσοι κτύποι, της σαρκῆς άρχαία κλήρα,
Θά ἦτον τέλος αξίω των θερμῶν εὔδων μας.

«Αμλέτος Πράξις Γ'. Σκηνή Α'.

(* Συνέχεια από τα φύλλα 92, 93 και 94.

Φαντάζεσαι άνθρωπο στη στάση του Χάμλετ' υποχρεωμένο να ξέρι απόξω την Άττική Γραμματική για να μπορεί να κλίνει το τις ; τίνος ; τίνι ; τίνες ; τίνων ; τίσι ; τίνας ; — τις ; τινός ; τινί ; τινά ; τινές ; τινῶν ; τισί ; τινάς ; Κ' άφτά όλα γιατί ; για να μην πει «Η ν ά ν κ ι κ α ν ε ι ς η ν ά μ η ν ε ι ν κ ι η ν ά μ ι λ ε ι κ α ν ε ι ς σ ά ν ά ν θ ρ ω π ο ς η ν ά β ο υ β α ι ν ε τ α ι ν ά τ ο ζ ή τ η μ α . »

Σου χαρίζω τ' άλλα πολύτιμα πετραδάκια της ένδοξης κλήρας που μᾶς ξεκληρίζει έλευνά άπομεινάκια.

Απ' όλην τέλος τούτη την τρομαχτική βαλιδοσκόπηση του Πόντου του Ίκαρίσιου το πετροβόλημα της θάλασσας και το τραβοκίπι του γρύπου, τί ξεκαθάρισε ; Μια λαπίνα !

Καιρός πηιά να ξεκουραστῆ ο ψαράς μονολογώντας στην έλευθέρ του μικτη.

«Εσπούδα' έχ ! Ψυχολογίαν

Ίατρικήν και καλαισθητικήν

Κ' άλλοι μου και όνειροκριτικήν

Με έφεσιν καρτερικήν

Κ' ίδου εγώ φτωχός, μωρός

Όσο και πρίτερα σοφός.

Όλο εκείνο το διπλοτριπλοροδόσταμ της όνειροψυχολογίας και φυσιοκαλαισθησίας καταστάλαξε στο πόση έμπνευση κ' αυθόρμητον θα δείξουν οι συγγραφεί στην έλευθερομίζια τους και πόσο γούστο κ' άντοχη το κοινό κατεβάζοντας τα μαγειρέματά τους.

Για έργο που της τωρινῆς γενεᾶς οι διαλεχτοί πρέπει με νοῦ καθαρά συνειδητό, με λογισμό άδολο ν' άνοίξουν δρόμο, με καρδιά θερμή να οδηγῆσουν τις νέες γενεές, για τέτιο έργο μᾶς προσφέρει ο καλαισθητος και κριτικός έρεθνητης οδηγός το αυθόρμητον κ' άπ' την έμπνευσιν της έλευθερομίζιας. Στα παιδιά μας για να τα φωτίσει και να τα ένθουσιάσει ολόψυχα σ' αφτή την έσωτερική του έννοια άναμόρφωσα — το άυτόματον με το όποιον όλα θα γίνουιν μονάχα τους.

Καμαρωμένη έπιστήμη Κ' άψηλή Φιλοσοφία !

Πῶς κ'θ' έλπίδα δεν τη χάνει ο νοῦς

Ποῦ είναι σε κούφια λόγια κολλημένος

Σκάθει με χέρι άχόρταγο για θησαυρούς

Κ' αν βρει σκουλικία είν' εύχαριστημένος

Νά τι έπαθες κ' εσύ ! Πολύ δε διαφέρουν, μη νομίζεις, οι έλευθερομικτικές καλαισθησίες απ' τα σκουλικάντερα που μετά τη βροχή βρίσκεις στο χῶμα έφοκολα κ' άπ' άπάνω άπάνω.

Για θησαυρούς μᾶς έτοιμάσ' ο έρεθνητης θησαυρούς έπιστήμης και καλαισθησίας. Ψυχρῶς την φύσιν και φιλοσοφίαν των φαινομένων μᾶς φοβέρισ' ότι θα εξετάσει. Άλλά στη φύση τι σημασία του φαίνουινταν ναχαι τ' ώραίο, δε μᾶς το είπει έτσι θα καταλαβαίναμε όχι τέτοια την φιλοσοφία των φαινομένων' άφτά φιλοσοφία δεν έχουν. Άν έχει, θάχει ο νοῦς που τα θωρεί.

Τι ; μη νόμισες κ' εσύ πῶς τ' ώραίο στη φύση τη ζωντανή έγινε για να μᾶς έμπνεεί καλαισθητικές γνωμολογίες ; Κακή έπιστήμη και ψυχρή φιλοσοφία ! Δέν είν' ο άνθρωπος της πλάσης το κέντρο ! Τη ζωή με καρδιά θερμή, μ' άγάπη να την κοιτάζεις ! Άλλιῶς τὰ ώραία δε θα τα νιώσεις. Στη φύση που ζει τ' ώραίο με τη ζωή την ίδια είναι σφιχτοδεμένο, μ' εκείνης τις θεμελιακές ανάγκες, τη διατήρηση, τη νέωση, την αιώνωση του είδους.

Τὸ όντο είτε μηχανικά κ' άσυναίσθητα, είτε από ένστικτο, η στους άνωτερους οργανισμούς και με συναίσθηση ζητᾶ να διακριθῆ απ' τα όμια του, ζητᾶ να το ξεχωρίσουν, να το προσέξουν, να τ' άγαπήσουν, κ' έτσι ζητώντας να περάσει στην άθανασία, άθανατίζει το είδος του. Με της ζωῆς την ύπαρξη σφιχτά δεμένη, ζωῆς κ' άθανασίας τεχνίτρα είναι